

W P R O W A D Z E N I E

Papież Benedykt XVI, przemawiając 8 września 2012 r. w Castel Gandolfo do mariologów zgromadzonych na XXIII Międzynarodowym Kongresie Mariologiczno-Maryjnym, wskazał, że poznanie Najświętszej Maryi Panny dokonuje się na trzy sposoby, którymi są: droga prawdy (*via veritatis*), droga piękna (*via pulchritudinis*) i droga miłości (*via amoris*). Pierwsza droga to studium teologiczne. Droga druga to odkrywanie piękna Maryi wyrażonego w sztuce, zwłaszcza malarstwie (ikony) i rzeźbiarstwie, muzyce, literaturze (zwłaszcza poezji). Wreszcie droga trzecia, to spotkanie z Maryją w codziennym życiu poprzez modlitwę i miłość, a przez to przybliżanie się do Niej poprzez naśladowanie Jej cnót, zwłaszcza Jej miłości do Pana Boga i ludzi. Ta droga spotkania z Maryją i poznawania Jej jest szczególnie obecna w tzw. pobożności ludowej.

Dla ciągłego poznawania i uczenia się miłości do Najświętszej Maryi Panny został powołany w 2009 r. w Niepokalanowie Instytut Maryjno-Kolbiański „Kolbianum”. Rok później Instytut ten został włączony w struktury Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego – najpierw jako Ośrodek Naukowo-Badawczy, a potem jako Centrum Studiów Mariologicznych „Kolbianum”. Od 2010 r. prowadzone są w nim niestacjonarne studia doktoranckie z teologii ze specjalnością w mariologii oraz studia podyplomowe z mariologii. Działalność „Kolbianum” w jakimś sensie jest realizacją marzenia św. Maksymiliana, który jeszcze przed II wojną światową sformułował pragnienie, by stworzyć ośrodek akademicki (akademię), w której byłaby wykładana mariologia, z możliwością uzyskania doktoratu z tej dziedziny.

Wykładowcy oraz studenci Centrum „Kolbianum” starają się poznawać Maryję na wszystkich wyżej wspomnianych drogach. Uprzywilejowana jest droga prawdy – poprzez studium teologii. Jednakże również dwie pozostałe drogi są obecne w działalności „Kolbianum” – nie tylko w czasie wykładów – ale także w codziennej modlitwie, kontemplacji Maryi w dziełach sztuki, muzyce i literaturze, uczeniu się naśladowania Jej w codziennym życiu.

Szczególnym wzorem na tej drodze do Boga i Maryi są dla nas święci franciszkańscy. Św. Franciszek uczy, jak poznawać Maryję zwłaszcza na drodze piękna, bł. Jan Duns Szkot – na drodze prawdy, a św. Maksymilian na drodze miłości.

Niniejsza monografia, którą Czcigodny Czytelnik bierze do ręki, to owoc pracy Profesorów i wykładowców zarówno pracujących, jak i współpracujących z Instytutem „Kolbianum” oraz z Katedrą Mariologii UKSW. Część z obecnych tu artykułów została wygłoszona w formie referatów podczas dwóch konferencji naukowych, które odbyły się w Niepokalanowie. Pierwsza – w 2009 r. – była poświęcona wkładowi bł. Jana Duns Szkota w ogłoszenie dogmatu o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny. Konferencja druga, zorganizowana z racji 70. rocznicy męczeństwa św. Maksymiliana Marii Kolbego w 2011 r., ukazała go jako świadka Boga i służbę człowieka. Obu Świętych łączyło szczególne umiłowanie Najświętszej Maryi Panny, zwłaszcza w tajemnicy Jej Niepokalanego Poczęcia.

Bł. Jan Duns Szkot żył w latach 1266 – 1308. Był wybitnym średniowiecznym myślicielem, logikiem, filozofem i teologiem. Każdy, kto uczył się logiki, musiał zapoznać się z prawem Duns Szkota, które jest jednym z fundamentalnych praw logiki, brzmi ono: „jeżeli zdanie jest fałszywe, to można z niego wyprowadzić każde inne zdanie (zarówno prawdziwe, jak i fałszywe)”.

Bł. Jan był też wybitnym filozofem i teologiem, dając początek nurtowi nazwanemu od jego imienia skotyzmem, który obok tomizmu stał się dominującym nurtem filozoficzno-teologicznym na przestrzeni wieków. W teologii jego wkład polegał przede wszystkim na podaniu transhistorycznej interpretacji motywu Wcielenia, czyli wyjaśnieniu, że Syn Boży stałby się człowiekiem nawet wtedy, gdyby nie było grzechu pierworodnego.

On też wyjaśnił teologicznie prawdę o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny, ucząc, że Jej zachowanie od grzechu to owoc Odkupienia, jakiego dokonał Chrystus.

Wielkość i świętość tego franciszkanina potwierdził Ojciec Święty Jan Paweł II, uznając w 1993 r. starożytność jego kultu i potwierdzając należny mu kult jako błogosławionemu Kościoła rzymskokatolickiego.

Św. Maksymilian Kolbe, pisząc o Niepokalanej w tradycji franciszkańskiej, wielokrotnie wspominał postać Jana Dunsza Szkota. Uważał, że Szkot dał dopiero początek odkrywaniu tajemnicy Niepokalanej i Jej czci. Zakon Franciszkański ma zaś tę „złotą nić” kontynuować. Sam Ojciec Maksymilian uważał się za jego duchowego kontynuatora i wzywał do rozwijania i pogłębiania myśli Jana Dunsza Szkota przez swoich Braci, zwłaszcza kleryków. Przejmujący jest list skierowany do kleryków w całym Zakonie poruszający tę kwestię. O dziedzictwie bł. Jana Dunsza Szkota Ojciec Kolbe przypominał także wielokrotnie członkom Rycerstwa Niepokalanej.

Poniższa *Monografia* składa się z dwóch części.

W pierwszej zatytułowanej *Odkrycie* – została na tle epoki przybliżona postać bł. Jana Dunsza Szkota i jego fundamentalny wkład w wyjaśnienie i odkrycie tajemnicy Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny.

Część druga zatytułowana *Realizacja* – nawiązuje do słów św. Maksymiliana, przypominających o tym, że „odkrycie” bł. Jana Dunsza Szkota o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny, uroczyście potwierdzone przez Kościół w formie dogmatu w 1854 r., powinno być teraz wprowadzane w czyn. Św. Maksymilian pokazał, jak to czynić całym swoim życiem, apostołstwem i męczeństwem. Stąd ta część *Monografii* ukazuje św. Maksymiliana nie tylko jako świadka Boga i apostoła Niepokalanej, ale także jako głosiciela prawdy i geniusza mediów katolickich, które wykorzystywał do głoszenia prawdy o królestwie Bożym i o misji Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej w historii zbawienia.

Niniejsza publikacja jest pierwszym tomem serii wydawniczej: *Bibliotheca Kolbiana – Monografie*. Celem tej serii będzie przybliżanie kolejnych szczegółowych zagadnień mariologicznych, opracowanych przez profesorów i studentów Centrum Studiów Mariologicznych UKSW „Kolbianum” oraz przez osoby z nami współpracujące.

Mamy nadzieję, że pierwszy tom tej serii, poświęcony tajemnicy Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w ujęciu bł. Jana Dunsza Szkota i św. Maksymiliana Kolbego, pomoże Czytelnikowi uczyć się od tych wielkich czcicieli Niepokalanej, jak dziś wcielać tajemnicę Niepokalanego Poczęcia w nasze codzienne życie, i jak naśladować ten ideał, który Chrystus dał nam w swojej Matce, aby nie tylko była dla nas wzorem, ale także Pośredniczką i Tą, która pomaga nam dojść do niebieskiej ojczyzny.

Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do powstania niniejszej *Monografii*: Autorom artykułów oraz współorganizatorom obu Konferencji, które stały się inspiracją dla tej publikacji, a więc: Instytutowi Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW, Klasztorowi Ojców Franciszkanów w Niepokalanowie, Stowarzyszeniu „Rycerstwo Niepokalanej” oraz Wyższemu Seminarium Duchownemu Ojców

Franciszkanów w Łodzi Łagiewnikach. Dziękuję Wydawnictwu Ojców Franciszkanów Niepokalanów za piękne wydanie tej *Monografii*.

Niech służy ona nie tylko profesorom i studentom mariologii, ale także moderatorom, animatorom i członkom Rycerstwa Niepokalanej oraz innych ruchów maryjnych w głoszeniu chwały Bożej i szerzeniu czci Niepokalanej!

O. Grzegorz Maria Bartosik OFMConv

O. Paweł Warchol OFMConv